

Kinderopvang met een sociale functie

Hoe kun je dit vanuit een centrum voor kinderopvang in de praktijk realiseren?

De sociale functie van kinderopvang houdt in dat:

- de toegankelijkheid van kinderopvangvoorzieningen voor een zo breed mogelijke doelgroep ouders wordt gerealiseerd
- een buurtgericht sociaal netwerk tot stand kan komen
- de voorziening een ontmoetingsplaats is voor alle ouders, met respect voor diversiteit tussen ouders en tussen kinderen
- de maatschappelijke participatie van gezinnen die gebruik maken van de opvang ondersteund wordt.

De proefprojecten centrum voor kinderopvang (CKO) testen op het veld uit hoe dit concreet vorm kan krijgen.

Als leidraad voor deze zoektocht geven we een lijst met onderwerpen en vragen die mogelijk binnen de plaatselijke context relevant kunnen zijn en op die manier richtinggevend kunnen zijn voor het sociaal beleid van het proefproject.

➤ **Opvangaanbod en opnamebeleid**

- Welke kansengroepen zijn er binnen het werkingsgebied van het CKO? Welke opvangbehoeften hebben ze? Hoe kun je dit te weten komen?
- Zijn er doelgroepen die geen gebruik maken van opvang? Hoe kun je dit te weten komen? Wat zijn oorzaken?
- Op welke manier maken de verschillende voorzieningen van het CKO hun aanbod bekend? Op welke manier maakt het CKO het opvangaanbod bekend? Welke informatie wordt gegeven: doelgroep, opnamebeleid, wachttijd, prijs en betalingssysteem, specifieke wensen (bv. halal eten), inclusieve opvang,... . Is er sprake van doelgroepgerichte bekendmaking? Welke kanalen gebruiken ze voor de bekendmaking, in welke taal, is er pictografisch materiaal. Naar wie is de bekendmaking gericht: naar ouders, naar toeleiders, ...?
- Zijn er binnen het CKO voorzieningen met een aanbod aan opvang op vroege of late uren, nacht- of weekendopvang? Zijn er binnen het CKO voorzieningen met een aanbod aan tijdelijke kortdurende opvang of onregelmatige opvang? Zijn er binnen het CKO voorzieningen met een aanbod aan dringende opvang (bv. een ouder die plots werk vindt)? Zijn er bij de voorzieningen die dit specifieke aanbod hebben beperkende voorwaarden die drempels kunnen vormen voor sommige doelgroepen? Is het aanbod aan flexibele, occasionele en/of dringende opvang voldoende, hoe kun je dit te weten komen? Is het aanbod aan flexibele, occasionele en/of dringende opvang voldoende bekend bij diegenen die er mogelijk behoefte aan hebben? Hoe kun je dit nagaan? Is het aanbod aan flexibele, occasionele en/of dringende opvang voldoende bekend bij mogelijke toeleiders (OCMW, VDAB, opleidingsorganisaties, integratiecentrum, ...)? Hoe kun je dit nagaan?
- Wat zijn de opnameprocedures van de voorzieningen van het CKO? Op welke manier worden ze gecommuniceerd naar ouders? en naar mogelijke toeleiders? Kunnen administratieve procedures vereenvoudigd worden? Welke voorrangregels zijn er bij de individuele voorzieningen van het CKO? Zijn er voorrangregels voor het CKO? In welke mate sluiten deze voorrangregels aan bij de opvangbehoeften van sommige doelgroepen? Hoe kun je dit nagaan? Zijn er binnen het CKO voorzieningen die plaatsen voorbehouden voor specifieke doelgroepen? Is dit aanbod voldoende bekend bij diegenen die er mogelijk behoeften aan hebben? Is dit aanbod voldoende bekend bij mogelijke toeleiders?
- Zijn er binnen het CKO voorzieningen die actief werven naar kansengroepen en er hun opnamebeleid op afstemmen? Heeft het CKO een actieve wervingsstrategie naar kansengroepen, waar voorzieningen hun opnamebeleid op afstemmen?

- Binnen het CKO werk je aan een systeem om opvangvragen te coördineren. Is dit systeem laagdrempelig en makkelijk bereikbaar? Zijn er drempels voor kansengroepen en mogelijke toeleiders? Hoe wordt een evenwicht bereikt, zodat ook kansengroepen in opvang terecht kunnen?

➤ **Bereikbaarheid**

- Is er voldoende opvang in de buurt van waar kansengroepen wonen? Is er een goede spreiding binnen het werkingsgebied van het CKO?
- Zijn de voorzieningen vlot bereikbaar (openbaar vervoer, ...)? Kunnen hierover afspraken gemaakt worden binnen het CKO of oplossingen gezocht?
- Is er voor toeleiders informatie over hoe de opvang bereikt kan worden (kaartje, ...)?
- Zijn de bereikbaarheidsuren van de opvangvoorzieningen voldoende voor opvangzoekende ouders én toeleiders?

➤ **Opvangprijs**

- Welk beleid voeren de verschillende voorzieningen van het CKO over de opvangprijs? Hoe maken de voorzieningen dit bekend aan opvangzoekende ouders en aan toeleiders?
- Wat zijn de voorwaarden voor een sociaal tarief bij voorzieningen van het CKO? Hoe wordt de mogelijkheid voor sociaal tarief en de voorwaarden bekend gemaakt aan ouders, aan toeleiders? Wat zijn de procedures voor een sociaal tarief, is een administratieve vereenvoudiging mogelijk?
- Wat zijn bijkomende voorwaarden bij de voorzieningen: waarborg, maandelijks betalen, vaste bijdrage, Wordt bij de betalingssystemen rekening gehouden met kansengroepen? Is er flexibiliteit mogelijk?
- Wat is binnen het CKO mogelijk aan afspraken omtrent opvangprijs?

➤ **Zich welkom voelen**

- Zijn er voorzieningen binnen het CKO die expliciet aandacht besteden aan diversiteit in de kinderwerking? Hoe doen zij dat? Kan hierover uitwisseling tot stand komen met andere voorzieningen?
- Zijn er voorzieningen binnen het CKO die expliciet een diversiteitbeleid uittekenden binnen de werking met de ouders? Hoe doen zij dat? Kan hierover uitwisseling tot stand komen met andere voorzieningen?

▪ Kinderopvang met een sociale functie ▪

- Hoe betrekken voorzieningen ouders bij hun werking? Hoe zorgen de voorzieningen ervoor dat er sociale netwerken ontstaan met de ouders in de buurt? Kan hierover uitwisseling tot stand komen met andere voorzieningen?
- Zijn er voorzieningen die tijdens het intakegesprek en de wenperiode extra aandacht besteden aan de specifieke achtergrond van de ouder en het kind, om hier optimaal op in te spelen. Hoe doen zij dat? Kan hierover uitwisseling tot stand komen met andere voorzieningen?
- Zijn er voorzieningen binnen het CKO die expliciet streven naar een sociale mix bij de kinderen? Hoe doen zij dat? Kan hierover uitwisseling tot stand komen met andere voorzieningen?
- Zijn er opvangvoorzieningen binnen het CKO die de medewerkers specifiek ondersteunen bij het werken met diversiteit tussen kinderen en tussen ouders? Hoe doen zij dat? Kan hierover uitwisseling tot stand komen met andere voorzieningen? Zijn er opvangvoorzieningen die de begeleiders bijscholen in het omgaan met diversiteit? Kan hierover een uitwisseling tot stand komen?
- Zijn er voorzieningen binnen het CKO die hun medewerkers ondersteunen in het inschatten van de leefsituatie en de leefpatronen van kansengroepen en het vergroten van hun empathisch vermogen? Hoe doen zij dat? Kan hierover uitwisseling tot stand komen met andere voorzieningen?
- Zijn er voorzieningen binnen het CKO die expliciet aandacht besteden aan diversiteit binnen hun personeelsbeleid? Hoe doen zij dat? Kan hierover uitwisseling tot stand komen met andere voorzieningen?
- Zijn er voorzieningen die ervoor zorgen dat in de infrastructuur (de gebouwen, de inrichting en aankleding van de ruimten) hun diversiteitsdenken zichtbaar wordt voor ouders en kinderen. Hoe doen zij dat? Kan hierover uitwisseling tot stand komen met andere voorzieningen?
- Hoe kun je binnen het CKO een diversiteitsbeleid vormgeven? Er zijn verschillende aspecten die je kunt bekijken: de kinderwerking, de ouderwerking, de samenwerking met andere organisaties in de buurt, het opnamebeleid, het personeelsbeleid en de infrastructuur? Welke ondersteuning kun je, naast uitwisseling tussen opvangvoorzieningen, aanbieden aan de voorzieningen van het CKO?
- Hoe kun je als CKO ervoor zorgen dat de stem van bepaalde doelgroepen of ondervertegenwoordigde groepen gehoord wordt binnen het CKO? Hoe kun je deze groepen betrekken?

➤ **Contacten met derden en toeleiders**

- Wat zijn mogelijke toeleiders binnen het werkingsgebied van het CKO? Welke organisaties werken met kansengroepen?
- Op welke manier kun je samenwerkingsverbanden organiseren met deze toeleiders en hoe kun je netwerken bouwen?
- Hoe kun je ervoor zorgen dat er goede informatie-uitwisseling tot stand komt met deze toeleiders, enerzijds over het opvangaanbod binnen het CKO en anderzijds over de opvangbehoeften van sommige doelgroepen. En ook dat veranderingen snel kunnen doorgegeven worden?
- Hoe zorg je ervoor dat de samenwerking met deze toeleiders regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd wordt?
- Welke informatie/signalen m.b.t. het opvangaanbod van het CKO en m.b.t. de opvangbehoeften van sommige doelgroepen kan/kunnen relevant zijn voor het Lokaal Overleg Kinderopvang? Hoe kan het CKO, als partner binnen het Lokaal Overleg Kinderopvang, mee wegen op het lokaal beleid kinderopvang?
- Wat staat er in het lokaal sociaal beleidsplan van de gemeente over specifieke doelgroepen en kinderopvang? Is dit relevant voor het CKO? Hoe kan het CKO bijdragen tot de doelstellingen van het lokaal sociaal beleid?
- Kan het Lokaal Overleg Kinderopvang en het gemeentebestuur, als lokale regisseur van kinderopvang, het CKO ondersteunen bij het inventariseren van de opvangbehoeften van en het opvangaanbod voor sommige doelgroepen? Wat verwacht het CKO van het Lokaal overleg en het gemeentebestuur?